

וַתִּתְּפֹשֶׁהוּ בְּבִגְדוֹ לֵאמֹר שְׂכָבָה עִמִּי. וַתִּתְּפֹשֶׁהוּ בְּבִגְדוֹ, בְּגִין דְּבַד שְׁלִיט יֵצֵר הָרַע עָלֶיהָ דְּבַר נָשׁ, אֶתְקִין לִיהּ, וְקָשִׁיט לִיהּ לְבוּשׁוֹי, מִסְלָסל בְּשַׁעְרֶיהָ. הָדָא הוּא דְכָתִיב וַתִּתְּפֹשֶׁהוּ בְּבִגְדוֹ לֵאמֹר שְׂכָבָה עִמִּי, אֶתְדַּבֵּק עִמִּי.

מָאן דְּאִיהוּ זַפָּא, אֶתְתַּקַּף לְקַבְּלֶיהָ, וְאַנָּה בִּיהּ קַרְבָּא. מַה כְּתִיב, וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בִּידָהּ וַיָּנָם וַיֵּצֵא חֲחוּצָה, יִשְׁבּוֹק לִיהּ, וַיִּתְּתַקַּף לְקַבְּלֶיהָ. (ס"א וְאַנָּה בִּיהּ קַרְבָּא) וַיַּעֲרוֹק מִנִּיהּ, בְּגִין לְאַשְׁתַּזְבָּא מִנִּיהּ, וְלֹא יִשְׁלֹט עָלָיו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וּמִינִין אֵינּוֹן צְדִיקָא לְמַחְמֵי לֵיִצֵּר הָרַע, כְּחַד טוֹרָא רַבְרָבָא, וַיִּתְּמָהוֹן וַיִּמְרוּן. אִידָּךְ יְכִילָנָא לְאַפְפִּיא לִיהּ לְטוֹרָא רַבְרָבָא הָדִין עֲלָאָה. וּזְמִינִין רַשִּׁיעִיא לְמַחְמֵי לִיהּ לֵיִצֵּר הָרַע, דְּקִיק כְּחוּטָא דְשַׁעְרָא, וַיִּתְּמָהוֹן וַיִּמְרוּן. הִידָּךְ לֹא יְכִילָנָא

לשון הקודש

בְּבִגְדוֹ [וַיִּלָּחֶם בּוֹ קָרְבַּן] וַיִּכְרַח מִמֶּנּוּ כְּדִי לְהַנְצִל מִמֶּנּוּ, וְלֹא יִשְׁלֹט עָלָיו.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עֲתִידִים הֵם הַצְּדִיקִים לְרֹאוֹת אֶת יֵצֵר הָרַע כְּמוֹ הַר גְּדוֹל, וַיִּתְּמָהוּ וַיֵּאמְרוּ, אִידָּךְ יְכִלָּנוּ לְהַכְנִיעַ אֶת הָהָר הַגְּדוֹל הַעֲלִיּוֹן הַזֶּה? וְעֲתִידִים הָרַשָּׁעִים לְרֹאוֹת אֶת הַיֵּצֵר הָרַע דְּקִיק כְּמוֹ חוּט שֶׁל שַׁעְרָה, וַיִּתְּמָהוּ וַיֵּאמְרוּ, אִידָּךְ לֹא יְכִלָּנוּ לְהַכְנִיעַ אֶת חוּט הַשַּׁעְרָה

אֹתוֹ, מִיד – וַתִּתְּפֹשֶׁהוּ בְּבִגְדוֹ לֵאמֹר שְׂכָבָה עִמִּי. וַתִּתְּפֹשֶׁהוּ בְּבִגְדוֹ, מִשּׁוּם שְׂפָאֶשֶׁר יֵצֵר הָרַע שׁוֹלֵט עַל הָאָדָם, מִתְּקִין אוֹתוֹ וּמְקַשֵּׁט לוֹ אֶת לְבוּשׁוֹ, מִסְלָסל בְּשַׁעְרוֹ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וַתִּתְּפֹשֶׁהוּ בְּבִגְדוֹ לֵאמֹר שְׂכָבָה עִמִּי, הִדְּבַק עִמִּי. מִי שְׁהוּא צְדִיק, מִתְּגַבֵּר בְּבִגְדוֹ וְנִלָּחֵם בּוֹ קָרְבַּן. מַה כְּתוּב? וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בִּידָהּ וַיָּנָם וַיֵּצֵא חֲחוּצָה. יַעֲזֹב אוֹתוֹ וַיִּתְּגַבֵּר

לֹא־כִפִּיָּא לְחוּטָא דְשַׁעְרָא כְּדָא דְקִיק. אֲלִין יִבְכוּן
וְאֲלִין יִבְכוּן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִבְעֵר לִיה מַעְלָמָא,
וְיִבּוּם לִיה לְעִינֵיהוּ, וְלֹא יִשְׁלוּט עוּד בְּעֵלְמָא, וְיִחְמוּן
צְדִיקָא וְיִחְדוּן. כְּמָה דְאַתָּא אָמַר, (תהלים קמ) אַךְ צְדִיקִים
יִזְדּוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאִים אֶת פְּנִיךָ. (דף קצא ע"א)

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מִשְׁקָה מֶלֶךְ
מִצְרַיִם וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (עמוס ג) הַיִּשְׁאֵג
אֲרִיָּה בִיעַר וְטָרַף אֵין לוֹ הֵיתָן כְּפִיר קוּלוֹ מִמַּעוֹנָתוֹ
בְּלָתִי אִם לָכֵד. הַיִּשְׁאֵג אֲרִיָּה בִיעַר.

תָּא חַזִּי, כְּמָה אֵית לֹון לְבָנֵי נָשָׂא לֹא־שִׁנְחָא
בְּפוּלְחָנָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכָל מָאן
דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, וּבְפוּלְחָנָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּחִלְתִּיה וְאִימְתִּיה הוּא עַל כָּלָא. דְּהָא כֵּד בְּרָא
קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, עֶבֶד כָּל בְּרִיין דְּעֵלְמָא,
כָּל חַד וְחַד בְּדִיוקְנִיה בְּדָקָא חַזִּי לִיה. וְלִבְתָּר בְּרָא

לשון הקודש

הַיִּשְׁאֵג אֲרִיָּה בִיעַר וְטָרַף אֵין לוֹ הֵיתָן
כְּפִיר קוּלוֹ מִמַּעוֹנָתוֹ בְּלָתִי אִם לָכֵד.
הַיִּשְׁאֵג אֲרִיָּה בִיעַר.

בֹּא רֵאָה כְּמָה יֵשׁ לְאַנְשִׁים לְהַשְׁגִּיחַ
בְּעִבּוּדַת הַקֻּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂכָל מִי
שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה וּבְעִבּוּדַת הַקֻּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, פְּחֻדוֹ וְיִרְאָתוֹ הֵם עַל הַכֹּל,
שְׁהָרִי כְּשֶׁבְרָא הַקֻּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת

כְּוָה דְקִיק?! אֵלוּ יִבְכוּ וְאֵלוּ יִבְכוּ.
וְהַקֻּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִבְעֵר אוֹתוֹ מִן
הָעוֹלָם וְיִשְׁחַט אוֹתוֹ לְעִינֵיהֶם, וְלֹא יִשְׁלַט
עוּד בְּעוֹלָם, וְיִרְאוּ הַצְדִּיקִים וְיִשְׁמְחוּ,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קמ) אַךְ צְדִיקִים יִזְדּוּ
לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאִים אֶת פְּנִיךָ.

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מִשְׁקָה
מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (עמוס ג)

לִיָּה לְבַר נָשׁ בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה, וְשְׁלִיטִיה עַל כְּלָהּ, בְּדִיוֹקְנָא דָּא.

וְכָל זְמָנָא דְּבַר נָשׁ קָאִים בְּעֵלְמָא, כָּל אֵינוֹן בְּרִיין דְּעֵלְמָא זְקָפִין רִישָׁא, וּמִסְתַּכְּלִין בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה דְּבַר נָשׁ. בְּדִין כְּלָהּ דְּחִלִין וְזַעֲיִן מִקְמִיָּה, כְּמָה דְּאָתָּה אָמַר, (בראשית ט) וּמִזְרָאֲכֶם וְחִתָּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְגו', וְהֵנִי מִיָּלִי, בַּד מִסְתַּכְּלִין וְחִמָּאן בִּיה, הֵאֵי דִיוֹקְנָא, וְנִשְׁמָתָא בִּיה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָף עַל גַּב דְּנִשְׁמָתָא לָאוּ בִּיה, צְדִיקָא לָא מִשְׁתַּנְיִין מִכְּמָה דְּחָזָה דִּיוֹקְנָהוֹן בְּקִדְמִיתָא. וְכַד בַּר נָשׁ לָא אָזִיל בְּאַרְחוּי דְּאוּרִיָּתָא, הֵאֵי דִיוֹקְנָא קִדְיִשָׁא אֶתְחַלֵּף לִיָּה. וּבְדִין חַיּוֹת בְּרָא וְעוֹפָא דְּשָׁמַיָא יִכְלִין לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ, בְּגִין דְּאֶתְחַלֵּף

לשון הקודש

עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְגו'. וְהַדְּבָרִים הַלֵּלוּ, כְּשִׁמְסִתְּכֵם לִי וְרוֹאִים אוֹתוֹ, הַדְּמוּת הַזֹּאת, וְהִנְשָׁמָה בּוֹ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָף עַל גַּב שְׂאִין בּוֹ נִשְׁמָה, הַצְדִּיקִים לָא מִשְׁתַּנְיִים מִכְּמוֹ שְׁהִיָּתָה דְּמוּתָם בְּהִתְחַלְּהָ, וּכְשִׁאֲדָם לָא הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה, הַדְּמוּת הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת מִתְחַלֶּפֶת לוֹ, וְאִזְ חַיַּת הַבֵּר וְעוֹף הַשָּׁמַיִם יִכְלִים לְשַׁלֵּט עָלָיו, מִשּׁוּם

הָעוֹלָם, עָשָׂה אֶת כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּדְמוּתוֹ כְּרָאוּי לוֹ, וְאַחֵר כִּדְּ כְּרָא אֶת הָאָדָם בְּדְמוּת עֲלִיוֹנָהּ, וְהַשְׁלִיט אוֹתוֹ עַל כָּלָם בְּדְמוּת הַזֹּאת.

שְׁכַל זְמַן שְׂאֲדָם עוֹמֵד בְּעוֹלָם, כָּל אוֹתָם הַבְּרִיּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם זוֹקְפִים רִאשָׁם וּמִסְתַּכְּלִים בְּדְמוּת הָעֲלִיוֹנָה שֶׁל הָאָדָם, אִזְ כָּלָם פּוֹחֲדִים וְזַעֲיִם מִלְּפָנָיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ב) וּמִזְרָאֲכֶם וְחִתָּכֶם יִהְיֶה

לִיהִי הָאִי דְיוֹקְנָא קְדִישָׁא, אֶתְחַלֵּף לִיהִי הָאִי דְיוֹקְנָא
דְּבַר נֶשׁ.

וְהָא חַוִּי, קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶחָלֵף עוֹבְדִין דְּלַעֲיָלָא
וְתַתָּא, בְּגִין לְאַהֲדָרָא מַלְיָן לְאַתְרֵיהּ,
וְלֹאֲשַׁתְּכָהָ רַעוּתִיהָ בְּכָל עוֹבְדֵי דְעֵלְמָא. דְּנִיָּאל לָא
אֲשַׁתֵּנִי דְיוֹקְנִיהָ כִּד אֲפִילוּ לִיהִי בְּגוּבָא דְאַרְיוֹתָא,
וּבְגִין כֶּךָ אֲשַׁתִּיב. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, אִי הָכִי, הָא
כְּתִיב, ^(דְּנִיָּאל ו') אֱלֹהֵי שְׁלַח מְלָאכָה וּסְגֵר פֶּסֶם אַרְיוֹתָא
וְלֹא חֲבִלוּנִי. מִשְׁמַע דְּבְגִין מְלָאכָא דְסְגֵר לְפּוֹמִיָּהּ,
לָא אֶתְחַבֵּל.

אָמַר לִיהִי, בְּגִין דָּא לָא אֶתְחַבֵּל, דִּהָא תַּהוּא
דְיוֹקְנִיהָ דְּבַר נֶשׁ וּפָאָה, אִיהוּ מְלָאכָא מִפְּשֵׁי,
דְּסְגִיר פּוֹמָא, וְקָשִׁיר לוֹן, לְנִטְרָא לִיהִי, דִּלָּא יַחֲבִלוֹן
לִיהִי. וּבְגִין כֶּךָ אֱלֹהֵי שְׁלַח מְלָאכֵיהָ, תַּהוּא דְּכָל

לשון הקודש

כֶּךָ, הִנֵּה בְּתוּב ^(דְּנִיָּאל ו') אֱלֹהֵי שְׁלַח אֶת
מְלָאכֵי וּסְגֵר אֶת פִּי הָאֲרִיֹּת וְלֹא חֲבִלוּ
אוֹתִי. מִשְׁמַע שְׁמִשּׁוֹם הַמְּלָאךְ שְׁסִגֵּר אֶת
פִּיהֶם, לֹא נִזּוּק.

אָמַר לוֹ, מִשּׁוֹם זֶה לֹא נִזּוּק, שֶׁהָרִי אוֹתָהּ
דְּמוֹת הָאָדָם הַצִּדִּיק הִיא הַמְּלָאךְ מִפְּשֵׁי,
שְׁסִיגֵר אֶת הַפֶּה וְקוֹשֵׁר אוֹתָם לְשֹׁמֵר
אוֹתוֹ שְׁלֹא יִזְקֶנּוּ לוֹ, וּמִשּׁוֹם כֶּךָ אֱלֹהֵי

שְׁתַּדְמוֹת הַקְּדוּשָׁה הָיוּ הִתְחַלְּפָה לוֹ,
הִתְחַלְּפָה לוֹ הַדְּמוֹת הָיוּ שֶׁל בֶּן אָדָם.

וּבֹא וּרְאֵה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִחֲלִיף
הַמַּעֲשִׂים שְׁלֹמַעֲלָה וּמִטָּה בְּדִי לְהַחֲזִיר
הַדְּבָרִים לְמְקוֹמָם, וְשִׁמְצָא רְצוֹנוֹ בְּכָל
מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם. הַדְּמוֹת שֶׁל דְּנִיָּאל לֹא
הִשְׁתַּנְּתָה כְּשֶׁהִפִּילוּ אוֹתוֹ לְגַב הָאֲרִיֹּת,
וּמִשּׁוֹם כֶּךָ נִצּוּל. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, אִם

דְּיוֹקְנִין דְּעִלְמָא מִתְחַקְקוּ בֵּיהּ, וְאִיהוּ אֶתְקִיף דְּיוֹקְנִי
בִּי, וְלֹא יָכִילוּ לְשַׁלְטָאָה בִּי, וְסֹגֵר פּוּמִיָּיהוּ, וְעַל דָּא
שְׁלַח מַלְאָכִיהּ וְדָאִי.

וְהָאִי מַלְאָכָא, הָהוּא דְּכָל דְּיוֹקְנִין מִתְחַקְקוּ בֵּיהּ.
דְּכִתִּיב, (תהלים קי) יָדִין בְּגוֹיִם מָלֵא גְּיוֹת, אִיהוּ
דְּלֹא אֶשְׁתַּנּוּ קַמִּיהּ כָּל דְּיוֹקְנִין דְּעִלְמָא. וְעַל דָּא
מִיבְעִי לִיהּ לְבַר נָשׁ, לְאַסְתְּמָרָא אֲרַחוּי וּשְׂבִילוּי, בְּגִין
דְּלֹא יַחְטָא קַמִּיהּ דְּמֵאֲרִיָּה, וְיִתְקַיֵּים בְּדִיוֹקְנָא דְּאָדָם.

תָּא חַזִּי, יַחְזַקְאֵל נָטַר פּוּמִיָּה מִמַּאכְלִי דְּאִיסוּרִי,
דְּכִתִּיב, (יחזקאל ד) וְלֹא בָא בְּפִי בֶּשֶׁר פְּגוּל, זָכָה
וְאֶקְרִי בֶן אָדָם. דְּנִיָּאֵל מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (דניאל א) וַיֵּשֶׁם
דְּנִיָּאֵל עַל לְבוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְנַאֵל בְּפֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ וּבִיָּין
מִשְׁתֵּיו, זָכָה הוּא, וְאֶתְקַיֵּים בְּדִיוֹקְנִיָּה דְּאָדָם. בְּגִין
דְּכָל מַלְיָן דְּעִלְמָא, כְּלָהוּ דְּחִלִּין מִקַּמִּי דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם,

לשון הקודש

לְשֹׁמֵר דְּרָבִיו וּשְׂבִילֵיו כְּדִי שְׁלֹא יַחְטָא
לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ, וְיִתְקַיֵּים בְּדַמּוּת שֶׁל אָדָם.
בָּא רָאָה, יַחְזַקְאֵל שְׁמַר אֶת פִּיו
מִמַּאכְלוֹת אִיסוּרִים, שְׁכִתוּב (יחזקאל ד) וְלֹא
בָּא בְּפִי בֶּשֶׁר פְּגוּל, זָכָה וְנִקְרָא בֶן אָדָם.
מַה כְּתוּב בְּדִנִּיאֵל? (דניאל א) וַיֵּשֶׁם דְּנִיָּאֵל
עַל לְבוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְנַאֵל בְּפֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ
וּבִיָּין מִשְׁתֵּיו, זָכָה הוּא וְהִתְקַיֵּים בְּדַמּוּת

שְׁלַח מַלְאָכָה, אוֹתוֹ שְׁכַל הַדְּמִיּוֹת
שְׁבָעוּלָם חֲקוּקוֹת בּוֹ, וְהוּא הַחֲזִיק בִּי אֶת
דְּמוּתִי וְלֹא יָכִילוּ לְשַׁלֵּט בִּי, וְסֹגֵר אֶת
פִּיהֶם. וְעַל זֶה שְׁלַח וְדָאִי אֶת מַלְאָכּוֹ.
וְהַמֶּלֶךְ הָזֶה, אוֹתוֹ שְׁכַל הַדְּמִיּוֹת
חֲקוּקוֹת בּוֹ, שְׁכִתוּב (תהלים קי) יָדִין בְּגוֹיִם
מָלֵא גְּיוֹת, הוּא שְׁלֹא מִשְׁתַּנָּה לְפָנָיו כָּל
דְּמִיּוֹת הָעוֹלָם, וְעַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם

דַּאִיהוּ שְׁלִיטָא עַל בְּלָהוּ, וְאִיהוּ מְלָכָא עַל כָּלָא.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּגִין דָּא אֶצְטְרִיךְ לִיה לְבַר נָשׁ,
 לְאַסְתְּמָרָא מַחֲבֹבִי, וְלֹא יִסְטִי לִימִינָא
 וְלִשְׁמָאלָא. וְעַם כָּל דָּא, בָּעֵי לִיה לְבַר נָשׁ לְמַבְדֵּק
 בַּחֲבֹבִי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. דִּהָא כִּד בַּר נָשׁ קָאִים
 מִעֲרִסְיָה, תִּרְיִן סִתְרִין קַיִמִין קַמִּיָּה, וְאֲזִיל בְּחֲדִיָּה
 כָּל יוֹמָא.

בָּעֵי בַר נָשׁ לְמִיקָם, אֵינֻן סִתְרִי אֲמַרִין לִיה
 בְּשַׁעְתָּא דְּאַפְתַּח עֵינָיו, (משלי ד) עֵינִיךְ לְנִכַח
 יְבִיטוּ וְעַפְעַפִּיךְ יִישִׁירוּ נִגְדֶּךָ. קָם וְאַתְקִין רַגְלֵי
 לְמַחֶךָ, אֵינֻן סִתְרִין אֲמַרִין לִיה, (שם) פִּלֵּם מַעְגַּל רַגְלֶךָ
 וְגו'. וְעַל דָּא כִּד אֲזִיל בַּר נָשׁ, בְּכָל יוֹמָא, בָּעֵי לִיה
 לְאַסְתְּמָרָא מַחֲבֹבִי.

בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, כִּד אָתִי לִילִיָּא, בָּעֵי לְאַסְתְּכָלָא

לשון הקודש

רִוּצָה הָאָדָם לְקוּם – אוֹתָם הָעֵדִים
 אוֹמְרִים לוֹ בְּשַׁעְתָּה שְׁפוּתַת עֵינָיו: (משלי ד)
 עֵינִיךְ לְנִכַח יְבִיטוּ וְעַפְעַפִּיךְ יִישִׁירוּ נִגְדֶּךָ.
 קָם וּמִסְדֵּר רַגְלָיו לְלָכַת – אוֹתָם הָעֵדִים
 אוֹמְרִים לוֹ: (שם) פִּלֵּם מַעְגַּל רַגְלֶךָ וְגו'. וְעַל
 בֵּן, בְּשִׁחוּלָךְ הָאָדָם בְּכָל יוֹם, צְרִיךְ לוֹ
 לְהַשְׁמֵר מִחֲטָאִיו.

בְּכָל יוֹם וְיוֹם, בְּשַׁבָּא הַלֵּילָה, צְרִיךְ
 לְהִתְבּוֹנֵן וּלְבַדֵּק בְּכָל מָה שֶׁעָשָׂה כָּל

שָׁל אָדָם. מִשּׁוּם שֶׁכָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם, כָּלָם
 מִפְּתָרִים מְלַפְנֵי דְמוּתוֹ שֶׁל אָדָם, שֶׁהוּא
 שְׁלִיט עַל כָּלָם וְהוּא הַמְּלִיךְ עַל הַכָּל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִשּׁוּם זֶה צְרִיךְ לְאָדָם
 לְהַשְׁמֵר מִחֲטָאִיו וְלֹא יִסְטֵה לְיָמִין
 וְלִשְׁמָאל, וְעַם כָּל זֶה צְרִיךְ לְאָדָם לְבַדֵּק
 בְּחֲטָאִיו בְּכָל יוֹם וְיוֹם, שֶׁהָרִי בְּשִׁאָדָם
 עוֹמֵד מִמִּטָּתוֹ, שְׁנֵי עֵדִים עוֹמְדִים לְפָנָיו
 וְהוֹלְכִים עִמּוֹ כָּל הַיּוֹם.

וּלְמַבְדֵּק, בְּכָל מָה דְּעֵבֵד כָּל הַהוּא יוֹמָא, בְּגִין דִּייתוּב
מִנִּיחוּ, וַיִּסְתַּבֵּל בְּחוּ תְדִיר, בְּגִין דִּייתוּב קִמִּי מְאִרְיָה.
בְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים נא) וַחֲטָאתִי נִגְדִי תְמִיד, בְּגִין
דִּייתוּב מִנִּיחוּ.

וְתָא חַזִּי, בְּזִמְנָא דְּהוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, לָא
אַשְׁתַּבַּח בִּידֵיחוּ חוּבָא, בְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. בְּגִין
דִּיאִינוּ קְרַבְנִין, דְּהוּ מִקְרַבִּין בְּכָל יוֹמָא, (דף קצא ע"ב)
הוּ מְכַפְּרִי עֲלֵיחוּ. הַשְׁתָּא דְּאַתְנָלוֹן יִשְׂרָאֵל
מְאַרְעָא, וְלִית מָאן דְּמְכַפֵּר עֲלֵיחוּ, אוּרִיתָא הִיא
מְכַפְּרָא עֲלֵיחוּ, וְעוֹבְדִין דְּכַשְׂרִין, בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא
עֲמָהוֹן בְּגִלּוּתָא. וּמָאן דְּאִיחוּ לָא מְסַתַּבֵּל בְּאַרְחוּי
דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, גָּרִים לְשְׂכִינְתָּא לְאַתְכַּפֵּיָא בְּגוּ
עֲפָרָא, בְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ישעיה כו) יִשְׁפִּילָנָה יִשְׁפִּילָה
עַד אֶרֶץ וְגו'.

לשון הקודש

עליהם. עבשו שישראל גלו מן הארץ
ואין מי שמכפר עליהם, התורה מכפרת
עליהם ומעשים פשעים, משום
שהשכינה עמם בגלות, ומי שאינו
מסתכל בדרבי הקדוש ברוך הוא, גורם
לשכינה להכנע בתוך העפר, כמו
שנאמר (ישעיה כו) יִשְׁפִּילָנָה יִשְׁפִּילָה עַד
אֶרֶץ וְגו'.

היום שהוא בדי שישוב מהם ויסתכל
בהם תמיד, בדי שישוב לפני רבונו, כמו
שנאמר (תהלים נא) וַחֲטָאתִי נִגְדִי תְמִיד, בדי
שישוב מהם.

ובא וראה, בזמן שישראל היו בארץ
הקדושה, לא נמצא בידיהם חטא, כמו
שבארוהו, משום שאותם הקרבנות
שהיו מקריבים בכל יום היו מכפרים

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכֵן מָאן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא
וּבְעוּבְדִין דְּכַשְׁרֹן, גָּרִים לָהּ לִבְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל,
לְאַרְמָא רִישָׁא בְּגוּ גְלוּתָא. זַפְּאָה חוּלְקִיחוֹן דְּאִינוֹן
דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא יִמָּמָא וְלִילִי.

תָּא חַזִּי, גִּלְגַּל קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא גִּלְגּוּלִין בְּעִלְמָא,
בְּגִין לְאַרְמָא רִישָׁא דְּצַדִּיקִיָּא, דְּהָא בְּגִין דִּירִים
יוֹסֵף רִישִׁיָּה בְּעִלְמָא, עַל דְּאַשְׁתַּכַּח זַפְּאָה קַמִּיָּה,
אַרְגִּיז רַבּוֹנָא עַל עַבְדּוֹ. כְּמָה דְּאֵת אָמַר חֲטָאוּ
מִשְׁקָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהָאֵפָה לְאַדְנִיָּהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם.
וְכֹלָא בְּגִין לְאַרְמָא רִישָׁא דִּיוֹסֵף זַפְּאָה. וְתָא חַזִּי, עַל
יָדָא דְּחִלְמָא, אֶתְכַפֵּיָּא מַעַם אַחֵיו, וְעַל יָדָא דְּחִלְמָא
אֶתְרַבִּי עַל אַחֵיו, וְאֶתְרַבִּי עַל כָּל עִלְמָא:

וַיַּחְלְמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלֹמוֹ בְּלִילָה אֶחָד אִישׁ
בְּפִתְרוֹן וְגו', תָּא חַזִּי, דְּהָא אֶתְמַר דְּכָל

לשון הקודש

הַרְגִּיז אֶת הָאָדוֹן עַל עַבְדּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
חֲטָאוּ מִשְׁקָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהָאֵפָה
לְאַדְנִיָּהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם, וְהַכֵּל כְּדִי
לְהָרִים אֶת רֹאשׁוֹ שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְכֵן
וְרָאָה, עַל יְדֵי הַחֲלוֹם נִכְנַע מַעַם אַחֵיו,
וְעַל יְדֵי הַחֲלוֹם הִתְנַדָּל עַל אַחֵיו, וְהִתְנַדָּל
עַל כָּל הָעוֹלָם.

וַיַּחְלְמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלֹמוֹ בְּלִילָה
אֶחָד אִישׁ בְּפִתְרוֹן וְגו'. בֹּא רֹאֵה שֶׁהִנֵּה

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכֵן מִי שֶׁמִּשְׁתַּדַּל
בְּתוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים בְּשָׂרִים, גֹּרֵם לִבְנִסְתָּ
יִשְׂרָאֵל לְהָרִים רֹאשׁ בְּתוֹךְ הַגְּלוּת. אֲשֶׁרִי
חֲלָקָם שֶׁל אוֹתָם שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה
יָמִים וְלֵילוֹת.

בֹּא רֹאֵה, גִּלְגַּל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
גִּלְגּוּלִים בְּעוֹלָם כְּדִי לְהָרִים אֶת רֹאשׁ
הַצַּדִּיקִים, שֶׁהֵרִי כְּדִי שִׂיוֹסֵף זֵרִים אֶת
רֹאשׁוֹ בְּעוֹלָם עַל שֶׁנִּמְצָא צַדִּיק לְפָנָיו,

חֲלָמִין אֲזַלִּין בְּתֵר פּוּמָא, יוֹסֵף כֹּד פֶּשֶׁר לָהּוּ חֲלָמָא,
אֲמַאי פֶּשֶׁר לָהּאִי פִישָׁרָא מָבָא, וְלָהּאִי פִישָׁרָא בִישָׁא.
אֵלָא, אֵינּוּן חֲלָמִין עֲלִיָּה דִּיוֹסֵף הָוָה, וּבְגִין דִּידַע מְלָה
עַל עֲקָרָא וְשִׁרְשָׁא דִּילָהּ, בְּגִין כֹּךְ פֶּשֶׁר חֲלָמָא לָהּוּ
כְּמָה דְּאַצְטְרִיד. לְכָל חַד וְחַד פֶּשֶׁר לָהּוּן פִּישָׁרָא,
לְאַהֲדָרָא מְלָה עַל אַתְרֵיהּ.

מַה בְּתִיב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף הֲלוֹא לְאֱלֹהִים
פְּתָרִימִם סִפְרוּ נָא לִי. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּהָבִי
מִיבְעִי לִיָּה לְמַפְשֵׁר חֲלָמָא, לְפַקְדָּא פִישָׁרָא לְקַדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא, בְּגִין דְּתַמָּן אִיהוּ קִיּוּמָא דְּכָלָא, וּבִיָּה
קִיּוּמָא פִּישָׁרָא.

תָּא חַזִּי, הָא אַתְמָר דְּדִרְגָּא דְּחֲלָמָא לְתַתָּא אִיהוּ,
וְאִיהוּ דִּרְגָּא שְׁתִּיתָאָהּ. בְּגִין דְּהָא מֵאַתֵּר
דְּנִבּוּאָה שְׂרִיא עַד הָא דִּרְגָּא דְּחֲלָמָא, שִׁיתָא דִּרְגִין

לשון הקודש

מַה בְּתוּב? וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף הֲלוֹא
לְאֱלֹהִים פְּתָרִימִם סִפְרוּ נָא לִי. מַה
הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁכֹּךְ צְרִידָא לֹא לְפַתֵּר
הַחֲלוֹם – לְהַפְקִיד אֶת הַפְּתָרוֹן
לְקָדוֹשׁ–בְּרוּךְ–הוּא, מִשּׁוּם שֶׁשֶּׁם הוּא
הַקִּיּוּם שֶׁל הַכֹּל וְכו' עוֹמֵד הַפְּתָרוֹן.
בֹּא רָאָה, הֵרִי נֹאמֵר שְׁדִרְגַּת הַחֲלוֹם
לְמַטָּה הִיא, וְהִיא הַדִּרְגָּה הַשְּׁשִׁית, מִשּׁוּם

נֹאמֵר שֶׁכָּל הַחֲלוֹמוֹת הוֹלְכִים אַחֲרֵי
הֶפֶה. בְּאִשְׁרֵי יוֹסֵף פָּתַר לָהֶם אֶת הַחֲלוֹם,
לָמָּה לָזֶה פָּתַח פְּתָרוֹן טוֹב, וְלָזֶה פְּתָרוֹן
רָע? אֵלָא שְׁאוּתָם הַחֲלוֹמוֹת הָיוּ עַל יוֹסֵף,
וּמִשּׁוּם שֶׁיָּדַע הַדָּבָר עַל עֲקָרוֹ וְשִׁרְשּׁוֹ,
מִשּׁוּם כֹּךְ פָּתַר לָהֶם הַחֲלוֹם כְּמוֹ שֶׁצְרִידָא,
לְכָל אֶחָד וְאֶחָד פָּתַר לָהֶם פְּתָרוֹן
לְהַחְזִיר הַדָּבָר עַל מְקוֹמוֹ.

אִינוֹן. וְסָלְקָא פִּישְׁרָא מִדְּרָגָא דְחִלְמָא, לְדְרָגָא אַחְרָא.
חִלְמָא אִיהוּ דְרָגָא דְלִתְתָּא, וּפִישְׁרָא קִיּוּמָא עֲלִיּוּהוּ.
וּפִישְׁרָא קִיּוּמָא בְּדַבּוּר, וְעַל דָּא בְּדַבּוּר קִיּוּמָא מְלָה.
דְּכְתִיב הֲלֹא לֵאלֹהִים פְּתֻרֹנִים, הֲלֹא לֵאלֹהִים וְדָאִי.

תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב, וַיִּסְפֹּר שׁוֹר הַמִּשְׁקִים אֶת חִלְמוֹ
לְיוֹסֵף וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (מלכים ב ב)
וַיְהִי כְּעֶבְרָם וְאֵלִיהוּ אָמַר אֶל אֱלִישָׁע שְׂאֵל מַה
אֶעֱשֶׂה לָּךְ בְּטָרָם אֶלְקָח מֵעֶמְקֶךָ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע וַיְהִי
נָא פִי שְׁנַיִם בְּרוּחֶךָ אֵלַי. הָכָא אֵית לְאַסְתְּכָלָא, דְּהָאִי
קָרָא תְּוֹהָא אִיהוּ. וְאֵלִיהוּ אָמַר אֶל אֱלִישָׁע שְׂאֵל
מַה אֶעֱשֶׂה לָּךְ, וְכִי בְּרִשׁוּתִּיהָ קִיּוּמָא, וְהָא בְּרִשׁוּתִּיהָ
דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ. וְתוּ, דְּאֱלִישָׁע הָכִי נָמִי
אִיהוּ הָוֵה יָדַע, מָאִי טַעְמָא אָמַר, וַיְהִי נָא פִי שְׁנַיִם
בְּרוּחֶךָ אֵלַי.

לשון הקודש

הַמִּשְׁקִים אֶת חִלְמוֹ לְיוֹסֵף וְגו'. רַבִּי
אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (מלכים ב ב) וַיְהִי
כְּעֶבְרָם וְאֵלִיהוּ אָמַר אֶל אֱלִישָׁע שְׂאֵל
מַה אֶעֱשֶׂה לָּךְ בְּטָרָם אֶלְקָח מֵעֶמְקֶךָ
וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע וַיְהִי נָא פִי שְׁנַיִם בְּרוּחֶךָ
אֵלַי. כָּאֵן יֵשׁ לְהַסְתְּכָלָא, שְׁהַפְסוּק הָזֶה
הוּא תְּמִיחָה. וְאֵלִיהוּ אָמַר אֶל אֱלִישָׁע
שְׂאֵל מַה אֶעֱשֶׂה לָּךְ, וְכִי בְּרִשׁוּתוֹ זֶה
עוֹמֵד? וְהָרִי הוּא בְּרִשׁוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ

שְׁהָרִי מִמָּקוֹם הַנִּבְּוָה הִיא שׁוֹרָה, עַד
הַדְּרָגָה הַזֹּאת שֶׁל הַחִלּוּם, שֶׁשׁ דְּרָגוֹת הֵן,
וְעוֹלָה הַפְּתֻרֹן מִדְּרָגַת הַחִלּוּם לְדְרָגָה
אַחֲרֶת. הַחִלּוּם הוּא הַדְּרָגָה שְׁלֵמָטָה,
וְהַפְּתֻרֹן עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, וְהַפְּתֻרֹן עוֹמֵד
בְּדַבּוּר, וְעַל כֵּן בְּדַבּוּר עוֹמֵד הַדְּבָר,
שֶׁכְּתוּב הֲלֹא לֵאלֹהִים פְּתֻרֹנִים. הֲלֹא
לֵאלֹהִים וְדָאִי.

בֵּא רָאָה מַה כְּתוּב. וַיִּסְפֹּר שׁוֹר

אֵלֶּא וְדָאִי, מָאן דְּאֶחִיד בְּשִׁמְיָא וְאַרְעָא וְכָל עֲלָמָא,
 חֵידָא לָא יְהֵא בְּרִשׁוּתִּיהָ דָּא. וְדָאִי אֵלִיָּהּוּ,
 וּשְׂאָר צַדִּיקִים, קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא עָבִיד רְעוּתָהוֹן
 דְּצַדִּיקֵיָּא תְּדִיר. דְּכִתִּיב, (תהלים קמה) רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה,
 וְכָל שְׂכֵן דְּהָהוּא רוּחָא קְדִישָׁא, דִּי עָלִיהָ, יָרִית לִיהָ
 לְצַדִּיקָא דְּאַלִּישָׁע, דְּהָהּ שְׂמִשָּׁא דִּילִיהָ. וְהָא קְדָשָׁא
 בְּרִידָא הוּא אָמַר לִיהָ (מלכים א יט) וְאֵת אֱלִישָׁע בֶּן שַׁפְט
 מֵאֲבֵל מִחוּלָה תִּמְשַׁח לְנָבִיא תַּחְתִּידָא, וְעַל דָּא הָהּ
 לִיהָ לְאַלִּישָׁע לִירְתָא לִיהָ.

פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחָדָא, מָאִי פִי שְׁנַיִם בְּרוּחָדָא אֵלִי, וְכִי
 סִלְקָא דַּעְתָּדָא, דְּעַל חַד תִּרְיִן שְׂאִיל, וּמָה דְּלָא
 הָהּ בְּרִשׁוּתִּיהָ, חֵידָא שְׂאֵל מִינִיהָ. אֵלֶּא, אִיהוּ לָא
 שְׂאִיל רוּחַ עַל חַד תִּרְיִן, אֵלֶּא (אִיהוּ) הָכִי שְׂאֵל מִינִיהָ,

לשון הקודש

שְׁהִיָּה הַשְּׂמִשׁ שְׁלוֹ, וְהִנֵּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אָמַר לוֹ (מלכים א-יט) וְאֵת אֱלִישָׁע בֶּן
 שַׁפְט מֵאֲבֵל מִחוּלָה תִּמְשַׁח לְנָבִיא
 תַּחְתִּידָא, וְעַל כֵּן הִנֵּה לְאַלִּישָׁע לְרִשְׁתָּ
 אוֹתוֹ.

פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחָדָא, מָה זֶה פִּי שְׁנַיִם
 בְּרוּחָדָא אֵלִי? וְכִי יַעֲלֶה עַל דַּעְתָּדָא שְׁעַל
 אֶחָד בְּקִשׁ שְׁנַיִם? וּמָה שְׂאֵל הִנֵּה
 בְּרִשׁוּתוֹ אֵיךְ בְּקִשׁ מִמֶּנּוּ? אֵלֶּא הוּא לָא
 בְּקִשׁ רוּחַ עַל כָּל אֶחָד שְׁנַיִם, אֵלֶּא וְהוּא

בְּרוּךְ הוּא! וְעוֹד, שְׂאֵלִישָׁע גַּם כֵּן הִנֵּה
 יוֹדַע, מָה הַטַּעַם שְׂאֵמַר וַיְהִי נָא פִּי
 שְׁנַיִם בְּרוּחָדָא אֵלִי?

אֵלֶּא וְדָאִי, מִי שְׂאוּחֻוּ בְּשִׁמְיִם וְאַרְצִין
 וְכָל הָעוֹלָמוֹת, אֵיךְ זֶה לָא יְהִיו
 בְּרִשׁוּתוֹ? וְדָאִי שְׂאֵלִיהוּ וּשְׂאָר
 הַצַּדִּיקִים, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה
 תְּמִיד אֵת רְצוֹנָם, שְׂבִתוֹב (תהלים קמה)
 רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה, וְכָל שְׂכֵן שְׂאוּתָהּ רוּחַ
 הַקְדָּשׁ שְׁעָלָיו הוֹרִישׁ לְאַלִּישָׁע הַצַּדִּיק,

בְּהֵיחֹא רוּחָא דְהִתָּה לִיה, דִּיעָבִיד (ד"א ל"ג חד) תִּרִין
נְמוּסִין בְּעִלְמָא, בְּהֵיחֹא רוּחָא.

מַה בְּתִיב וַיֹּאמֶר הַקָּשִׁית לְשֹׂאֹל אִם תִּרְאֶה אֹתִי
לָקַח מֵאַתָּךְ יְהִי לָךְ בֶּן וְאִם אֵין לֹא יִהְיֶה.
מָאִי טַעְמָא אִם תִּרְאֶה אוֹתִי. אֵלָא הָכִי אָמַר לִיה,
אִם תִּיכּוּל לְמִיָּקָם עַל עֲקָרָא דְרוּחָא דְשִׁבְקָנָא לָךְ,
בְּשַׁעְתָּא דְאַתְנָסִיבְנָא מִינָךְ, יִהְיֶה לָךְ בְּדִין. דְּהָא כָּל
הָהוּא עֲקָרָא דְרוּחָא בְּשַׁעְתָּא דִּיסְתַּבֵּל בֵּיה, כִּד חָמִי
לִיה לְאַלְיָהוּ, יִתְּנִי דְבִיקוּתָא בֵּיה, כְּדָקָא יָאוּת. (דף

קצב ע"א):

תָּא חָזִי, הָאִי מָאן דְאַסְתַּבֵּל בְּמָה דְאַוְלִיף מִרְבִּיה,
וְחָמִי לִיה בְּהֵיחֹא חֲכַמְתָּא, יְכִיל לְאַתּוּסְכָּא
בְּהֵיחֹא רוּחָא יִתִּיר. תָּא חָזִי, דְּהָא יוֹסֵף בְּכָל מָה
דְּאִיהוּ עָבִיד, תְּנִי חָמִי בְּרוּחָא דְחֲכַמְתָּא לְהֵיחֹא

לשון הקודש

אותו העקר של הרוח בשעה שיתבונן
בו, באשר יראה את אליהו, תהיה
דבקות בו כראוי.

בא ראה, מי שמסתכל במה שלומד
מרב ורואה אותו באותה החכמה,
יכול להתווסף יותר באותה הרוח. בא
ראה, שהרי יוסף בכל מה שעשה היה
רואה ברוח של החכמה את אותה
הדמות של אביו. היה מתבונן, ומשום

כך בקש ממנו – באותה הרוח שהיתה
לו, שיעשה שתי הנהגות בעולם
באותה הרוח.

מה כתוב? ויאמר הקשית לשאול אם
תראה אתי לקח מאתך יהי לך בן ואם
אין לא יהיה. מה הטעם אם תראה
אתי? אלא אמר לו, אם תוכל לעמד על
עקר הרוח שהשארתי לך בשעה
שאלקח ממך – יהיה לך בנה, שהרי כל

דְּיוֹקְנָא דְּאֲבוֹי, הָוָה מְסַתְּפֵל. וּבְגִין כֶּךָ הָוָה מְסַתְּיָעָא
לִיה מְלָתָא, וְאַתּוּסְפָא לִיה רוּחָא אַחְרָא, בְּנִהִירוֹ
עַלְאָה יַתִּיר.

בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר לִיה הֵחֵא רָשָׁע, וְהֵנָּה גִפֶּן לִפְנֵי,
אֲזִדְעֹזַע יוֹסֵף. דְּלֹא הָוָה יָדַע עַל מַה
תִּיתִי מְלָה, בִּיּוֹן דְּאָמַר וּבְגִפֶּן שְׁלֹשָׁה שְׁרִיגִים, מִיד
אַתְעַר רוּחִיה, וְאַתּוּסֵף בְּנִהִירוֹ, וְאַסְתְּפֵל בְּדִיוֹקְנָא
דְּאֲבוֹי, כִּדִּין אַתְנַהִיר רוּחִיה, וַיָּדַע מְלָה.

מַה כְּתִיב, וּבְגִפֶּן שְׁלֹשָׁה שְׁרִיגִים. אָמַר יוֹסֵף, הָא
וְדָאִי בְּשׁוּרָה דְּחֻדָּה בְּשְׁלִימוֹ אִיהוּ, מָאִי טַעְמָא,
בְּגִין דְּהָאִי גִפֶּן עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אַתְחַזִּי לִיה,
וְאַתְבְּשֵׁר יוֹסֵף בְּהָאִי. וּבְגִפֶּן שְׁלֹשָׁה שְׁרִיגִים, אֵלִין
אִינוּן תְּלָתָא דְּרִגִין עַלְאִין, דְּנִפְקִי מִהָאִי גִפֶּן, כְּהִנֵּי
לִיוָאִי וַיִּשְׂרָאֵלִי.

לשון הקודש

מַה כְּתוּב? וּבְגִפֶּן שְׁלֹשָׁה שְׁרִיגִים. אָמַר
יוֹסֵף, הֵנָּה וְדָאִי בְּשׁוּרָה שֶׁל שְׂמֻחָה
בְּשַׁלְמוֹת הִיא. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
שֶׁהַגִּפֶּן הַזֶּה נִרְאִית עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
וְהַתְבָּשֵׁר יוֹסֵף עַל זֶה. וּבְגִפֶּן שְׁלֹשָׁה
שְׁרִיגִים – אֵלֶּיָּהֶם שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת
שִׁיּוּצָאוֹת מִן הַגִּפֶּן הַזֶּה, כְּהִנֵּי לְיוֹם
וַיִּשְׂרָאֵלִים.

כֶּךָ הָיָה הַדָּבָר מְסַתְּיָע לּוֹ, וְנוֹסְפָה לּוֹ
רוּחַ אַחֲרָת בְּאוֹר יוֹתֵר עֲלִיוֹן.
בְּשַׁעֲתָא שְׂאָמַר לּוֹ אוֹתוֹ הָרָשָׁע וְהֵנָּה גִפֶּן
לִפְנֵי, הִזְדַּעְזַע יוֹסֵף, שְׁלֹא הָיָה יוֹדֵעַ עַל
מַה יָּבֵא הַדָּבָר. בִּיּוֹן שְׂאָמַר וּבְגִפֶּן
שְׁלֹשָׁה שְׁרִיגִים, מִיד הִתְעוֹרְרָה רוּחוֹ
וְנוֹסֵף בְּאוֹר, וְהִסְתְּפֵל בְּדַמוֹת אֲבוֹי, וְאִז
הֵאִירָה רוּחוֹ וַיָּדַע אֶת הַדָּבָר.

וְהָיָא כְּפִרְחַת עֲלֵתָה נֹצֶה, דְּהָא בְּגִינִיהוֹן סִלְקָא
 בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, וְאַתְּבָרְכַת מַעַם מְלָכָא עֲלָאָה.
 הִבְשִׁילוּ אֲשַׁבְּלֵתֶיהָ עֲנָבִים, אֵלִין אֵינֹון צְדִיקָיָא
 דְּעֵלְמָא, דְּאֵינֹון פְּעֻנְבִים מְבוּשָׁלִים בְּדָקָא חָזִי. דְּבָר
 אַחֵר הִבְשִׁילוּ אֲשַׁבְּלֵתֶיהָ עֲנָבִים, דָּא הוּא יִין
 דְּאַתְנָטִיר בְּעֲנַבֵּיהוּ מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרָאשִׁית. עַד הָכָא
 אֲתַבְּשֵׁר יוֹסֵף בְּחֵלְמִיה, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה חֵלְמָא אִיהוּ
 דִּילִיָּה, בְּגִין דְּאִית חֵלְמִין לִיה, וְלֹאֲחֲרָנִין. וְאַקָּח אֶת
 הָעֲנָבִים, דְּאִיהוּ לִיָּה לְגִרְמִיָּה.

תְּנִינֵן, הָאִי מָאן דְּחָמֵי עֲנָבִין תְּוֹרִין בְּחֵלְמָא, סִימָן
 יָפָה לוֹ, אוֹכְמֵי לָא. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין
 דְּאִיהוּ רָזָא דְתִרִין דְּרָגִין יְדִיעֵן, אֵינֹון אוֹכְמֵי וְחֹוּרֵי.
 הָאִי אִיהוּ טַב, וְהָאִי אִיהוּ דִּלָּא טַב, וְכִלְהוּ עֲנָבִין
 בְּרָזָא דְמַהִימְנוּתָא תְּלִיין. וְעַל דָּא מִתְּפַרְשָׁן

לשון הקודש

שָׁלוֹ, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ לוֹ חִלּוּמוֹת, וְלֹאֲחֲרִים.
 וְאַקָּח אֶת הָעֲנָבִים, שֶׁהוּא לוֹ, לְעַצְמוֹ.
 שְׂנִינֵנוּ, מִי שְׂרֹאָה עֲנָבִים לְבָנִים
 בְּחִלּוֹם, סִימָן יָפָה לוֹ. שְׂחֹוּרִים – לָא.
 מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהוּא הַפּוֹד שֶׁל שְׁתֵּי
 דְּרָגוֹת יְדוּעוֹת, אוֹתָם שְׂחֹוּרִים וְלְבָנִים.
 זֶה הוּא טוֹב, וְזֶה הוּא לֹא טוֹב, וְכָל
 הָעֲנָבִים תְּלוּוִים בְּסוֹד הָאֱמוּנָה, וְעַל כֵּן
 נִפְרָדִים בְּחֻמְקָה, הֵן לְטוֹב הֵן לְרַע. אֵלוּ

וְהָיָא כְּפִרְחַת עֲלֵתָה נֹצֶה, שְׁהָרֵי
 בְּגִלְלָם עוֹלָה בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל וּמִתְּבָרְכַת
 מַעַם הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן. הִבְשִׁילוּ אֲשַׁבְּלֵתֶיהָ
 עֲנָבִים – אֵלוּ הַצְדִּיקִים שֶׁל הָעוֹלָם,
 שֶׁהֵם כְּמוֹ עֲנָבִים מְבוּשָׁלִים כְּרָאוּי. דְּבָר
 אַחֵר הִבְשִׁילוּ אֲשַׁבְּלֵתֶיהָ עֲנָבִים – זֶהוּ
 הַיִּין הַמְשֻׁמֵּר בְּעֲנָבָיו מִשְׁשֶׁת יָמֵי
 בְּרָאשִׁית. עַד כָּאן הִתְבַּשֵּׁר יוֹסֵף
 בְּחִלּוּמוֹ, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה הַחִלּוֹם הוּא

בְּחִכְמָתָא, הֵן לְטַב, הֵן לְבִישׁ. אֵלִין צְרִיכִין רַחֲמֵי,
וְאֵלִין אֲשַׁנְחוּתָא דְרַחֲמֵי.

תָּא חַוִּי, אָדָם הָרָאשׁוֹן, אֲנִתְתִּיה סַחְטָא לִיה עֲנָבִין,
וְגָרִימַת לִיה מוֹתָא, וְלָכַל יִשְׂרָאֵל, וְלָכַל עֲלָמָא.
נַח אָתָּא לְחַנִּי עֲנָבִין, וְלֹא אֲתִנְטֵר בְּדָקָא יָאוּת, מַה
כְּתִיב, (בראשית ט) וַיֵּשֶׁת מִן הַיֵּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ
אֹהֱלָה, בְּה"א. בְּנֵי אֶהֱרֹן, שָׁתוּ חֲמָרָא מִצִּיּוֹהוּ, וְקָרִיבוּ
קֶרְבָּנָא בְּהַחֲוִיא חֲמָרָא, וּמִיתוּ, וְהָא אֲתִמָּר. וּבְגִין כֶּךָ
כְּתִיב, (דברים לב) עֲנַבְמוּ עֲנָבֵי רוּשׁ אֲשַׁכֵּלַת מְרוֹת לָמוֹ,
בְּגִין דְּאִינוּן עֲנָבִין גְּרָמֵי הָאִי.

חֲמָא עֲנָבִין דְּאִינוּן טָבִין, בְּהַחֲוִיא כְּרָם, דִּקָּא
סֻלְקִין נִיִּיחָא וְרִיחָא בְּדִרְגִין שְׁלִימִין, בְּדָקָא
יָאוּת. וְעַל דָּא יוֹסֵף יָדַע מֶלֶךְ, וְאֶסְתַּכַּל בְּעַקָּרָא,
וּפִשֵּׁר חֲלָמָא עַל בְּרִיָּיָה. בְּגִין דְּאֲתַבְּשֵׁר בְּהַחֲוִיא

לשון הקודש

צְרִיכִים רַחֲמִים, וְאֵלֹו הַשְּׁנִיחָה שֶׁל
רַחֲמִים.
בֹּא רָאָה, אָדָם הָרָאשׁוֹן, אֲשֶׁתוֹ סַחְטָה
לֹו עֲנָבִים וְגֶרְמָה לֹו מוֹת וְלָכַל יִשְׂרָאֵל
וְלָכַל הָעוֹלָם. נַח בֹּא לְעֲנָבִים הִלְלוּ, וְלֹא
נִשְׁמַר כְּרָאוּי, מַה כְּתוּב? (בראשית ט) וַיֵּשֶׁת
מִן הַיֵּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ אֹהֱלָה,
בְּה"א. בְּנֵי אֶהֱרֹן שָׁתוּ יַיִן מֵהֶם,

וְהַקְרִיבוּ קֶרְבֵּן בְּאוֹתוֹ הַיֵּין וּמִתּוֹ, וַחֲרִי
נִתְּבָאֵר. וּמִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב (דברים לב)
עֲנַבְמוּ עֲנָבֵי רוּשׁ אֲשַׁכֵּלַת מְרוֹת לָמוֹ,
מִשּׁוּם שְׂאוֹתֶם הָעֲנָבִים גְּרָמוּ אֶת זֶה.
רָאָה עֲנָבִים שֶׁהֵם טוֹבִים בְּאוֹתוֹ הַכְּרָם
שֶׁמַּעֲלִים נַחַת וְרִיחַ בְּדִרְגוֹת שְׁלֵמוֹת
כְּרָאוּי. וְעַל זֶה יוֹסֵף יָדַע אֶת הַדְּבָר
וְהֶסְתַּכַּל בְּעַקָּר וּפִתֵּר הַחֲלוֹם עַל בְּרִיו,

חֲלָמָא, בְּדָקָא יָאוּת. וּבִגִּין כֶּךָ פֶּשֶׁר פִּשְׁרָא לְטַב,
וְאַתְקִינִים הָבִי.

מַה בְּתִיב. וַיֵּרָא שֶׁר הָאֲפִים כִּי טוֹב פֶּתֶר וַיֹּאמֶר
אֶל יוֹסֵף אֵף אֲנִי בַחֲלוּמִי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סְלֵי
חֲרִי עַל רֹאשִׁי. תָּא חַיִּי, אֲרוּרִין אֵינּוֹן רִשִׁיעִיָּא, דְּכָל
עוֹבְדֵיהוֹן בְּלָחוֹן לְבִישׁ. וְכָל אֵינּוֹן מְלִין דְּאֵינּוֹן אֲמַרִין,
בְּלָחוּ לְבִישׁ, וְלֹאֲבֹאֲשָׁא.

בִּיּוֹן דְּפִתַח פּוּמִיָּה בָּאֵף, מִיָּד דְּחִיל יוֹסֵף, וַיַּדַּע דְּכָל
מְלוֹי אֵינּוֹן לֹאֲבֹאֲשָׁא, וּבְשׁוּרָה דְּבִישׁ בְּפּוּמִיָּה.
וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סְלֵי חֲרִי עַל רֹאשִׁי, כְּדִין יָדַע יוֹסֵף
דְּאַתְבִּשֵׁר עַל חֲרִיבוּ דְּבִי מִקְדָּשָׁא, וַיִּשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא,
דִּיתְגָּלוֹן מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא.

חֲמִי מַה בְּתִיב, וּבִסְל הָעֲלִיּוֹן מִכָּל מֵאֲכַל פְּרָעָה
מַעֲשֵׂה אִפָּה וְהָעוֹף אֲכֹל אֹתָם מִן הַסֵּל מַעַל

לשון הקודש

משום שהתבשר באותו החלום כראוי, וּמִשׁוּם כֶּךָ פֶּתֶר הַפֶּתְרוֹן לְטוֹב וְכֶךָ הַתְקִיָּם.
מַה בְּתוֹב? וַיֵּרָא שֶׁר הָאֲפִים כִּי טוֹב פֶּתֶר וַיֹּאמֶר אֶל יוֹסֵף אֵף אֲנִי בַחֲלוּמִי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סְלֵי חֲרִי עַל רֹאשִׁי. בֹּא רָאָה, אֲרוּרִים הֵם הָרָשָׁעִים, שֶׁכָּל מַעֲשֵׂיהֶם כָּלָם לָרַע, וְכָל אוֹתָם הַדְּבָרִים
שֶׁהֵם אוֹמְרִים, כָּלָם לָרַע וּלְהָרַע.
בִּיּוֹן שִׁפְתָּה אֶת פִּיו בָּאֵף, מִיָּד פָּחַד יוֹסֵף, וַיַּדַּע שֶׁכָּל דְּבָרָיו הֵם לְהָרַע וּבְשׁוּרָה שֶׁל רַע בְּפִיו. וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סְלֵי חֲרִי עַל רֹאשִׁי. אִזּוּ יָדַע יוֹסֵף שֶׁהַתְבִּשֵׁר עַל חֲרָפֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וַיִּשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, שִׁיגְלוּ מִן הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה.
רָאָה מַה בְּתוֹב, וּבִסְל הָעֲלִיּוֹן מִכָּל